

Lausunnon antaminen Pyhän Ristin kappelin peruskorjauksen hankesuunnitelmasta

301/00.05.01/2022

Henrikinseurakunnan seurakuntaneuvosto 12.11.2025 § 63

Esittelijä kirkkoherra Pauliina Uhinki-Suominen

Esittely Yhteinen kirkkoneuvosto pyytää seurakuntaneuvostoilta lausuntoa Pyhän Ristin kappelin peruskorjauksen hankesuunnitelmasta (YKN 23.10.2025 § 200, liitteenä).

Turun hautausmaa on kulttuurihistoriallisesti merkittävimpiä hautausmaita Suomessa. Pyhän Ristin kappeli on arkkitehti Pekka Pitkäsen suunnittelukilpailun voittotyö. Pitkäsen suunnitteli myös hautausmaan laajennuksen kyseisen siunauskappelin lähellä. Hautausmaa-alueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa, mutta Turun yleiskaavassa 2029 rakennus kuuluu hautausmaa-alueeseen ja on suojeltu osana arvokasta rakennetun ympäristön kokonaisuutta.

Pekka Pitkäsen suunnittelema Pyhän Ristin kappeli on 1960-luvun konstruktivisen betoniarkkitehtuurin keskeisiä kohteita. Kohde koostuu kolmesta erikokoisesta siunauskappelista sekä krematoriosta. Kappelin julkisivut ja sisätilat ovat kauttaaltaan pelkistetyn betonipintaisia.

Hankkeen tavoitteena on suorittaa korjaustoimenpiteet niin, että toiminnalliset ja tekniset tavoitteet täyttyvät Pyhän Ristin kappelin alkuperäinen askeettinen ulkonäkö säilyttäen. Suojelunäkökulman vuoksi hankesuunnittelu on toteutettu tiiviissä yhteistyössä Museoviraston kanssa.

Pyhän Ristin kappeli on Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymän ylivoimaisesti käytetyin kappelirakennus. Rakennuksessa on kolme kappelitilaa: Suuri kappeli, Pieni kappeli ja Alakappeli. Noin joka toinen siunaustilaisuus yhtymässä järjestetään Pyhän Ristin kappelissa. Vuonna 2024 siunaustilaisuuksin määrät Pyhän Ristin kappelin eri kappelitiloissa olivat seuraavat: (yhteensä 947): - Suuri kappeli 176 kpl - Pieni kappeli 457 kpl - Alakappeli 341 kpl. Lisäksi kappelissa järjestettiin kymmeniä jäähyväistilaisuuksia.

Kappelin alakerrassa sijaitsee Turun krematorio, joka on tuhkausmäärältään Suomen kolmen suurimman krematorion joukossa ja jossa järjestetään noin 3.000 tuhkausta vuodessa. Kysyntää tuhkauspalvelulle olisi enemmänkin, mutta vainajien vastaanottoa on jouduttu rajoittamaan vainajan säilytystilojen vähyyden takia. Vuosikymmenen vaihteesta alkaen vainajia on vastaanotettu tuhkattavaksi Turun ja Kaarinan lisäksi vain

naapurikunnista. Kappelin vainajasäilytystiloissa on kaikkiaan 80 säilytyspaikkaa, joista 48 kylmäkaapeissa ja 32 avokylmiössä. Viikonloppuisin osa vainajista joudutaan usein sijoittamaan kaappikylmiötilojen jäädyttämättömille lattiapaikoille odottamaan tuhkausta, koska jäähdytetyt säilytystilat ovat täynnä.

Kysyntää tuhkauspalveluille olisi jo nyt arviolta noin 300 vainajalle nykyistä enemmän. Väestön ikääntymisen ja muuttoliikkeen takia kuolleisuuden Varsinais-Suomessa arvioidaan 2040-luvun puoliväliin mennessä nousevan nykyisestä noin 20 %. Lisäksi tuhkahautausten osuus myös maaseutumaaisissa kunnissa nousee nykyisestä noin 60 %:sta lähelle suurien kaupunkien lähes 90 % tasoa. Nämä tekijät voivat nostaa tuhkausten kysynnän Turun krematoriossa yli 4.000 tuhkaukseen vuodessa.

Peruskorjaushankkeen tavoitteena on toteuttaa lisää vainajien säilytystiloja maan alle sekä parantaa näihin säilytystiloihin liittyviä tiloja ja logistisia ratkaisuja. Lisäksi toteutetaan teknisten järjestelmien uusimista, toiminnallisia parannuksia ja korjauksia säilytystilojen lisäksi kappeleihin ja yleisiin tiloihin sekä tehdään rakennuksen esteettömyyteen liittyviä parannuksia. Korjaustoimia tehdään myös piha-alueilla. Urakan arvioitu valmistumisaika on syyskuussa 2027.

Siunaukset kappeleista siirretään seurakuntayhtymän muihin siunauskappeleihin ja kirkkoihin urakan ajaksi ja jäähyväistilaisuudet siirretään kappeleihin. Väistötiloiksi osoitetaan erityisesti Ylösnousemuskappeli, Kärsämäen kappeli, Katariinan kappeli ja Katariinan kirkko. Arkkuhautaukseen päättyvät siunaukset siirretään kaikki Ylösnousemuskappeliin. Urakan ajaksi siunausajat yhtymässä lyhennetään 1 h 15 pituiseksi nykyisen 1 h 30 min sijaan. Näin päivään saadaan mahtumaan viisi siunausaikaa nykyisen neljän sijaan.

Yhteinen kirkkoneuvosto on lähettänyt hankesuunnitelman lausunnoille seurakuntiin ja yhtymän vammaisneuvostolle, jotta seurakuntien tarpeet ja esteettömyysasiat tulevat huomioiduiksi. Lausuntojen jälkeen hankesuunnitelma viimeistellään ja hyväksytään yhteisessä kirkkoneuvostossa.

Liitteinä Yhteisen kirkkoneuvoston pöytäkirjanote 23.10.2025 § 200 sekä hankesuunnitelma liitteineen.

Esitys	Henrikinseurakunnan seurakuntaneuvosto pitää Pyhän Ristin kappelin peruskorjausta tarpeellisenä ja hankesuunnitelmaa hyvänä.
Päätös	Esityksen mukaan.